

[Stinus.]

være uden indflydelse. Danmark har næppe haft nogen afgørende indflydelse inden for NATO i de 20 år, vi har været medlem. Skiftende danske regeringer har måske ikke villet en sådan indflydelse, men vi må da stille spørgsmålet: ville vor indflydelse være større, hvis vi stod udenfor? Konkret siges i bemærkningerne til det fremsatte forslag, at det er næsten umuligt for Danmark at yde seriøse bidrag til afspænding, underforstået inden for NATO. Ville vi have større muligheder for at yde sådanne seriøse bidrag, hvis vi stod udenfor? Dette spørgsmål kan næppe besvares i debatten i dag — måske senere på grundlag af den bebudede beretning fra ekspertudvalget vedrørende Danmarks sikkerhedspolitik.

Vi ser meget gerne en grundig og fordomsfri debat om Danmarks sikkerhedspolitik, herunder spørgsmålet om vort medlemskab af NATO. Vi vil meget gerne drøfte disse spørgsmål også nu, men synes dog nok, at tidspunktet for fremsættelsen af forslag er en smule ejendommeligt, eftersom man i vinterens løb vil kunne forvente en beretning fra ekspertudvalget, som — for at citere den redegørelse, folketinget har modtaget fra udvalget den 15. maj i år — „i sin helhed vil kunne publiceres til brug for regering og folketing og for offentligheden“. Det er vor opfattelse, at denne redegørelse vil afdække væsentlige sider af problemerne om Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik. En af udvalgets opgaver er en undersøgelse og en vurdering af Danmarks forhold til NATO og andre mulige sikkerhedspolitiske alternativer. I den foreløbige redegørelse fra udvalget hedder det, at man agter at gennemgå de muligheder, der „kunne tænkes at foreligge som alternativer for en dansk sikkerhedspolitik i fremtiden.“

Man vil i udvalget beskæftige sig med spørgsmålet om valg mellem en alliancefri politik og forskellige former for alliancetilslutning. Man vil, som det hedder i redegørelsen, „gennemgå neutralitetens former, den væbnede og ikke væbnede neutralitet, den garanterede eller erklærede neutralitet.“ Man vil drøfte mulige danske synspunkter med hensyn til en eventuel pagtrevision, vor politik med hensyn til nye opsigelsesfrister, det ikke-militære samarbejde inden for NATO etc. Det kunne jo da i øvrigt også

være, at udvalget fandt ud af, at NATO og Warszawapagten er en forudsætning for gensidig nedrustning, fordi de to pagtsystemer råder over det militære kontrolapparat, som er en forudsætning for nedrustningens gennemførelse. Alt dette kan efter vor opfattelse skabe baggrund for en seriøs debat om Danmarks sikkerhedspolitik, herunder vort medlemskab af NATO.

Det er let at sige: vi vil ud af NATO. Det er vanskeligere at besvare spørgsmålet: og hvad så? Det er min opfattelse, at det sidste spørgsmål må besvares før det første. Det er muligt, at vi skal ud af NATO, og vi skal ud af NATO, hvis det tjener Danmarks interesser bedst, og hvis vi ved at melde os ud fremmer afspændingen. Forudsætningen for, at vi kan afgøre, om vi tjener Danmarks interesser ved en udmeldelse, er, at vi har gjort os alternativerne klart. I det foreliggende forslag starter man med udmeldelse, og derefter følger nogle alternativer, som jo i virkeligheden ikke er alternativer. Danmark skal erklære sig alliancefrit, hedder det. Ja vel, men der er mange former for alliancefrihed. Skal vi efter udmeldelsen ruste os til tænderne som Sverige, altså en slags væbnet neutralitet, der i parentes bemærket vil koste dyrt, eller skal vi afruste? Jeg skal ikke tage stilling her, men jeg går ud fra, at forslagsstillerne har taget stilling, og denne stilling må indgå i debatten.

Vi skal påbegynde forhandlinger med de nordiske lande for at tilvejebringe udenrigspolitisk samarbejde, hedder det. Et sådant samarbejde eksisterer jo allerede på en række områder, bl. a. samarbejder vi nært i De Forenede Nationer. Vi ser gerne dette samarbejde udvidet, men dette ville kunne ske allerede nu. Udmeldelse af NATO er ikke nødvendigvis en forudsætning for en sådan udvidelse. Til gengæld er en udvidelse af det nordiske politiske samarbejde en forudsætning for eventuel senere udmeldelse af NATO. Men lad os da udvide samarbejdet først. Sammen har de nordiske lande allerede i dag mulighed for at være med til at styrke De Forenede Nationers arbejde, og vi kan også sammen arbejde henimod skabelsen af et europæisk sikkerhedssystem.

Lad mig gentage: det er ikke usandsynligt, at Danmark på et tidspunkt skal melde sig ud af NATO. Det afhænger af udviklingen i den internationale situation; det af-